

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

TKO LI JE OVAJ DA
MU SE I VJETAR I
MORE POKORAVAJU?

LIPANJ

Ned. 23. **XII. NEDJELJA KROZ GODINU**
Josip, Marija, Flavije, Aron

Pon. 24. **ROĐENJE IVANA KRSTITELJA**

Uto. 25. Maksim, prosper, Salomon

Sri. 26. Ivan i Pavao, Virgilije

Čet. 27. Ćiril Aleksandrijski, Ladislav

Pet. 8. Irenej, Vilim

Sub. 29. **SVETI PETAR I PAVAO**

Naslovnica: Sunčica Travaš, **Jugo**, detalj

Slika preuzeta s: <https://alm.hr>

mihael

16/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP -
sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVIII. (2024.), broj 16 (606);
dvanaesta nedjelja kroz godinu, 23. lipnja 2024.

Kontakt:

vič. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85
682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82
805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Nitko se ne odriče raja 3

SLUŽBA RIJEČI

XII. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Tko li je ovaj
da mu se i vjetar i more pokoravaju? 4

HOMILIJA

Kad Isus spava? 8

MEDITACIJA

Tu opet našoh Boga 9

KATEHEZA

Kako se nositi s patnjom? 10

ROĐENJE IVANA KRSTITELJA

ČITANJA

Što li će biti od ovoga djeteta? 12

HOMILIJA

Vjerman svom pozivu 14

MEDITACIJA

Ljubav 16

KATEHEZA

Ivan Krstitelj i Isus 18

SVETI PETAR I PAVAO

ČITANJA

Ti si Petar-Stijena! Tebi ću dati
ključeve kraljevstva nebeskoga. 20

HOMILIJA

Sveti Petar i Pavao 22

KATEHEZA

Svetkovina Svetog Petra i Pavla 24

Dvan'est apoštola 28

Mali vjeronaučni leksikon 31

NAŠI POKOJNI 32

Nitko se ne odriče raja

U poratnim godinama na sarajevskim se ulicama često susretao jedan vrlo pristupačan i uvijek za razgovor spreman fratar. Sam sebe je nazivao „siromašni fratar”, a tako su ga zvali i drugi. Bio je to fra Miroljub Pervan, profesor teologije koji je rado obilazio bolesnike u bolnici i sirotinju po zapuštenim sokacima.

U ono doba mnogi su nadobudni partijski aktivisti „dokazivali” kako nema Boga. Razboriti ljudi nisu prihvaćali njihove izazove jer su aktivisti uvijek morali imati pravo!

U jednom društvu su počeli ti nadobudni aktivisti ismijavati fra Miroljuba kako „vara narod”, hoće „kruha bez motike” i kako je „parazit na ovom društvu” jer „prosipa ljudima prašinu u oči” tvrdeći da postoji Bog i nekakav raj na onom svijetu.

Fra Miroljub je pokušao okrenuti stvar na šalu i pružio im komad papira govoreći:

„Molim ja tebe, ako si uvjeren da na onom svijetu nema ništa i da ćeš poslije smrti potpuno nestati, onda pusti mene da vjerujem da ću nakon smrti doći u raj. Ako si uvjeren da nema raja, potpiši mi na ovom papiru da se odričeš svake sreće na drugom svijetu!”

Tko god se malo ozbiljnije zamislio nad njegovom ponudom nije se usudio potpisati!

Prvo čitanje: Job 38, 1.8-11

Tu nek se lomi ponos tvog valovlja.

Čitanje Knjige o Jobu

Gospodin odgovori Jobu iz oluje i reče:

„Tko li zatvori more vratnicama
kad burkajuć se navrije iz utrobe;
kad oblakom ko haljom ga odjenuh
i maglom gustom ovih ko pelenam;
kad njegovu sam odredio među,
vrata stavio s prijevornicama?
'Dotle ćeš, rekoh, dalje ni koraka,
tu nek se lomi ponos tvog valovlja!„

Riječ Gospodnja

Liturgija donosi kratki odlomak iz prvog Božjeg odgovora Jobu. Bog u svome odgovoru govori Jobu o svojoj svemoći nad stvorenim svijetom. Kroz čitanje današnje nedjelje iz Knjige o Jobu ukazuje se na Božju svemoćnost, nadasve predstavljajući Boga kao svemogućeg Gospodara nad morskim silama (poveznica s današnjim Evanđeljem).

Za vrijeme kušnji koju je Bog pred njega stavio, Job zaziva i preklinje Boga da mu odgovori na mukotrpa pitanja povezana s njegovim patnjama. Ali Bog ostaje u potpunoj šutnji. U konačnici, kada i Job zašuti, ušavši tako u tišinu u kojoj napokon uspijeva slušati, Bog mu se obraća. Božji dvostruki odgovor Jobu patniku osvjetljava čitav tekst Knjige.

Ovaj dugi pjesnički opis započinje riječima u kojima Bog želi ukazati kako samo On ima potpunu vlast nad morem i nad „ponosom njegovog valovlja“.

More je u Starom zavjetu smatrano mjestom u kojemu vlast imaju mračne sile, zastrašujuća bića i zlokobna vlast đavolskih sila. Beskrajnost mora ukazuje i na ljudsku malenost. Ovo je ujedno i jedno od značenja čitavog 38. poglavlja Knjige o Jobu. Treba se prisjetiti kako more predstavlja smrtnu opasnost (dovoljan je primjer sveopćeg potopa u Post 7). Ali more je ujedno i mjesto i izvor života (usp. Post 1,2.10.20-22). Današnji Psalm također govori o divotama koje Gospodin učini u moru. Svojim opisima Knjiga o Jobu objavljuje Božju nadmoć nad silama zla.

Otpjevni psalam: Ps 107, 23-26.28-31

Hvalite Gospodina jer dovijeka je ljubav njegova!

Oni koji lađama zaploviše morem
da po vodama silnim trguju:
oni vidješe djela Gospodnja,
čudesna njegova na pučini.

On reče i olujni se vjetar uzvitla
što u visinu diže valove mora.
Do neba se dizahu, u bezdan se spuštahu,
u nevolji duša im ginula!

Tada zavapiše Gospodinu u svojoj tjeskobi
i on ih istrže iz nevolja.
Smiri oluju u tih povjetarac,
valovi morski umukoše!

Obradovaše se tišini,
u željenu luku on ih povede.
Neka hvale Gospoda za dobrotu njegovu,
za čudesna njegova sinovima ljudskim!

Ovaj psalam je himan zahvale Božjim dobročinstvima. Redci koje donosi liturgija prisjećaju na strah koji je more izazivalo u Izraelcima. Oni su izbjegavali ploviti među „silnim vodama“ i u „bezdanima“, osim ako to nije bilo u komercijalne svrhe. U tom slučaju predavali su se u zaštitu Boga, Gospodara mora i oluja. U trenutcima nevolje, molitva njihove djece pokazala bi kako Božja svemoć može biti čudesna: smiruje oluju u tih povjetarac i čini da valovi umuknu.

Drugo čitanje: 2Kor 5, 14-17

Novo, gle, nastal

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo:

Ljubav nas Kristova obuzima kad promatramo ovo: jedan za sve umrije, svi dakle umriješe; i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu. Stoga mi od sada nikoga ne poznajemo po tijelu; ako smo i poznavali po tijelu Krista, sada ga tako više ne poznajemo. Dakle, je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gle, nastal! A sve je od Boga koji nas sa sobom pomiri po Kristu i povjeri nam službu pomirenja.

Riječ Gospodnja

Nastavljajući svoj govor o veličini apostolskog poslanja, Pavao naglašava posebno značenje svoga i kršćanskog postojanja u Kristu Isusu. U svom govoru Apostol potiče duše na ljubav prema Kristu. On je naime umro za sve kako bi svi živjeli ne više sebi, već njemu. Ovdje se nalazi novost: živeći Kristu, kršćanin postaje novo stvorenje!

Neizmjerne ljubav koju je Krist pokazao prema nama potiče nas na ljubav prema blišnjemu. Kršćanska se ljubav hrani i nadahnjuje jedino ljubavlju koju je Bog pokazao u Kristu. Kršćanska je ljubav odraz Kristove ljubavi, potaknute njegovim primjerom predanja u smrt za nas. Iz ovog proizlazi kako se apostolski poziv ne rađa iz promatranja ljudskih potreba, već iz kontemplacije Raspetoga. U svome poslanju Pavao se osjeća obuzet ljubavlju Kristovom, zbog čega ne može djelovati drukčije, nego u jednakom predanju i žaru za druge kao što je to činio Krist. Ali motivi su jasni: Krist nas je otkupio, preuzeo je na sebe naše slabosti, fizički je i stvarno umro za sve. Krist je dakle predstavnik čovječanstva koje je u njemu utjelovljeno i u njemu su svi otajstveno umrli grijehu. Od tog trenutka kršćani nemaju pravo živjeti vlastitim životom, već životom Krista Uskrsloga. Sveti Pavao pokušava svoje čitatelje potaknuti da postanu svjesni kristološkog otajstva.

U drugom dijelu liturgijskog odlomka Pavao govori kako ljude sada vidi u novom svjetlu: kršćanin sada posjeduje duhovni život koji mu je Krist podario svojom smrću i uskrsnućem. Ljudski kriteriji i svijest o čovjeku samo po tijelu vode u drugom smjeru. Međutim, božanski život po Kristu moguć je samo ako se vjeruje da je Krist Bog. Jednako je i Pavao povjerovao u Krista tek nakon svog susreta s njime na putu u Damask, prije ga je poznavao samo po predrasudama svoga naroda. Ali „staro uminu, novo, gle, nastal“. Odnosno, tko je preporođen krštenjem, sjedinjenje s Kristom i živi novim životom; dok je stari čovjek sa svojom naklonjenošću prema grijehu uklonjen.

Evandjelje: Mk 4, 35-41

Tko li je ovaj da mu se i vjetar i more pokoravaju?

Čitanje svetog Evandjelja po Marku

Uvečer istoga dana kaže im:

"Prijeđimo prijeko!"

Oni otpuste mnoštvo i povezu Isusa kako već bijaše u lađi. A pratile su ga i druge lađe. Najednom nastaje žestoka oluja, na lađu navale valovi te su je već gotovo napunili. A on na krmi spavaše na uzglavku. Probude ga i kažu mu:

"Učitelju! Zar ne mariš što ginemo?"

On se probudi, zaprijeti vjetru i reče moru:

"Utihni! Umukni!"

I smiri se vjetar i nastaje velika utiha. Tada im reče:

"Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?"

Oni se silno prestrašiše pa se zapitkivahu:

"Tko li je ovaj da mu se i vjetar i more pokoravaju?"

Riječ Gospodnja

Današnji događaj moguće je čitati ponajprije iz povijesnog gledišta. U ovom slučaju promatramo sve činjenice koje nam omogućuju da lakše pratimo razvoj zbivanja („uvečer... bijaše na lađi... on na krmi spavaše na uzglavku...“). Međutim, u izvještaju se ove činjenice samo koriste kako bi se unutar njih smjestio na prvi pogled dramatični događaj. Iz ovog razloga potrebno je evanđeoskom izvještaju pristupiti s teološkog i simboličnog stajališta. U sceni koju opisuje Marko pokušava se sažeto opisati Isusov život i poslanje Crkve. Predstavljajući Isusa koji smiruje more, Marko želi ukazati na njegovu božansku snagu. Prema Svetom pismu, naime, samo Bog može smiriti more (usp. 1. čitanje) koje predstavlja mjesto zla. U evanđeoskom izvještaju dok Isus spava, učenici ga bude uz pitanje: „Učitelju! Zar ne mariš što ginemo?“. U strahu su od smrti i boje se da se Isus ne brine za njih. Čitava njihova briga usmjerena je na vlastite živote: brinu se za sebe. U njihovom pitanju odražava se svojevrsno prozivanje Isusa, strah za gubitkom. U igri je njihov život; riječ je o životu i/ili smrti. Isus se tada budi, kao da je uskrsnuo od mrtvih, „zaprijeti“ vjetru jednako kao što je prijetio nečistim dusima i more tada umukne. Čitav je događaj dakle opisan kao egzorcizam, jer more predstavlja sile nemira i zla. Isusov je čin djelo moćnog oslobođenja koje podsjeća na Božju pobjedu nad vodama Crvenog mora.

I sam spomen Isusovog spavanja ima svoju simboliku: spavanje je slika kojom se predstavlja smrt, tako da ovdje naviješta Isusovo snivanje u grobu, dok su učenici ispunjeni strahom. U svome strahu, učenici nisu sposobni prihvatiti spasenje, jer vjeruju kako Isus spava, ne brine se za njih. U sceni iz današnjeg Evandjelja Isus ne proziva učenike jer su vikali i probudili ga, nego jer su uplašeni čime se pokazuje njihovo pomanjkanje vjere. Pomanjkanje vjere gore je od bilo kakve oluje!

Služba riječi 316/24

Kad Isus spava?

Uz pomoć Gospodinovu želim govoriti o današnjem čitanju svetog evanđelja i potaknuti te, u njegovo ime, da ne dopustiš da ti vjera ostane uspavana u srcu dok te udaraju vjetrovi i valovi ovoga svijeta.

Sila Gospodina Krista, dakako, nije mrtva, niti spava.

Misliš li da je Svemogućeg u čamcu protiv njegove volje svladao san? Ako tako misliš, onda Krist spava u tvom srcu. Kad bi on uistinu bdio u tebi, onda bi bdjela i tvoja vjera. Evanđelist, zapamti, govori o Kristu koji po vjeri prebiva u tvom srcu.

Ovo Kristovo spavanje ima simbolično značenje. Posada čamca su ljudske duše koje u drvenoj lađi plove morem ovoga svijeta. Ta lađa, naravno, predstavlja i Crkvu; ali kako je svatko od nas hram Božji, svačije je srce jedrenjak koji se ne može razbiti sve dok svoje misli ispunjavamo samo onim što je dobro.

Kad si izložen zlostavljanju, onda to znači da te vjetar šiba. Kad se tvoj gnjev podigne, valovi te bacaju. Dakle, kada vjetrovi pušu i valovi se visoko podižu, brod je u opasnosti, tvoje srce je ugroženo, tvoje srce trpi udarce.

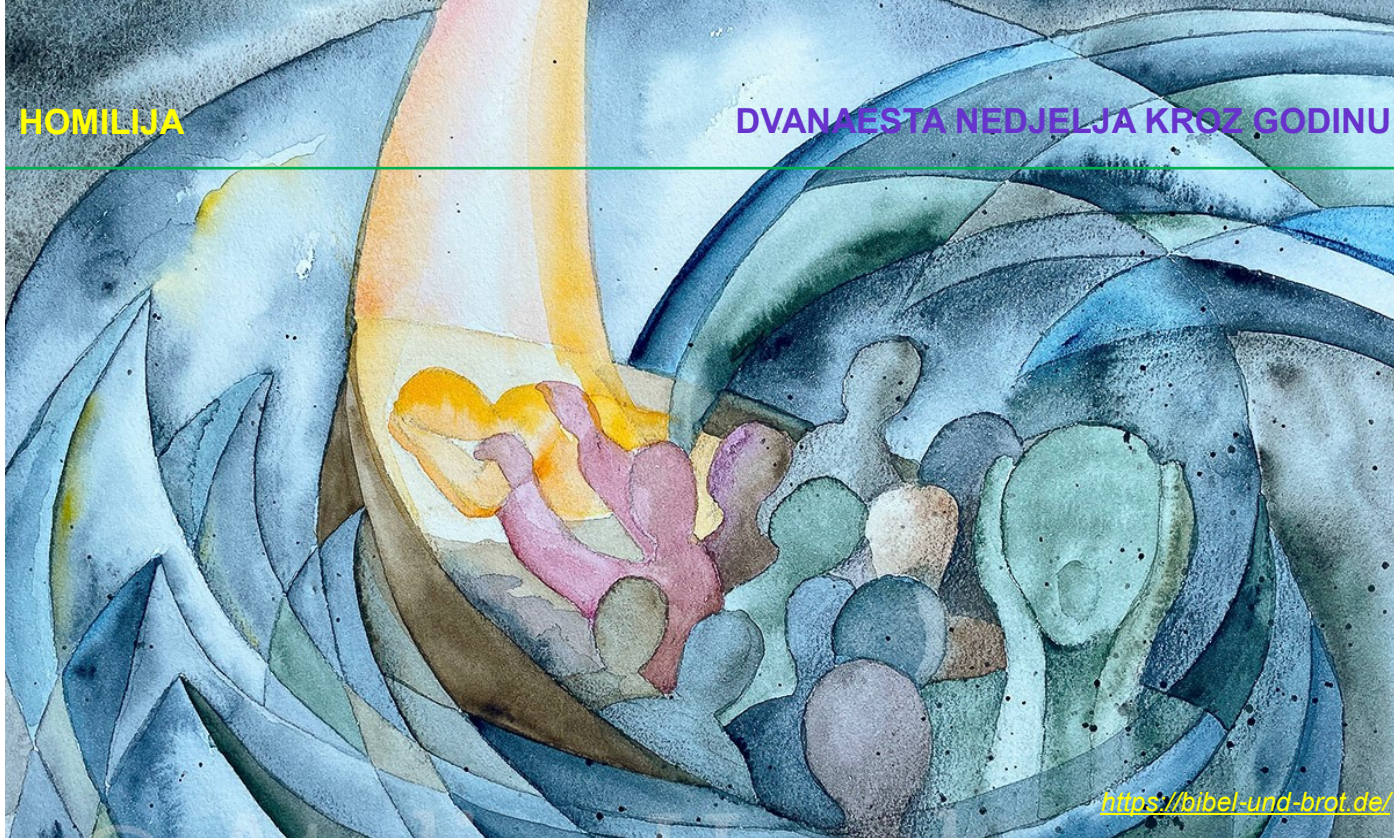
Kad čuješ kako te vrijeđaju, čezneš za osvetom; ali radost osvete sa sobom donosi novu nesreću - brodolom. Zašto? Jer Krist spava u tebi.

Što želim reći? Želim reći da si zaboravio na njegovu prisutnost. Probudi ga, dakle; sjeti ga se, neka bdije u tebi, pazi na njega!

Što si želio? Želio si uzvratiti. Zaboravljaš da je Krist kada su ga razapinjali zavapio: *"Oče, oprostí im jer ne znaju što čine."* Krist, spavač u tvom srcu, u svom nije imao želje za osvetom. Probudi ga, dakle, prizovi ga u pamet. (Sjetiti ga se znači prisjetiti se njegovih riječi; sjećati ga se znači slušati njegove zapovijedi.)

Onda, kada je on budan u tebi, zapitat ćeš se: "Kakav sam jadnik te žudim za osvetom? Tko sam ja da prijetim drugome? Što da umrem prije nego što budem osvećen! Što da se oprostim od svog tijela izričući kletve i prijetnje, raspaljen gnjevom i žedan osvete koju Krist nikada nije tražio; ne bi li me odbio primiti? Onaj koji je rekao: 'Dajte i dat će vam se; oprostí i bit će ti oprošteno,' doista bi me odbio priznati. Zato ću obuzdati svoj gnjev i vratiti mir u svoje srce."

Sada je opet sve mirno. Krist je prekorio more. Njegov primjer mora biti tvoje pravilo ponašanja u svakoj kušnji. Javljat će se bura iskušenja i uzburkano more nemira.

Vrijeme je da probudiš Krista i dopustiš mu da te podsjeti na riječi: *"Tko li je ovaj da mu se i vjetar i more pokoravaju?"* Tko je taj kome se more pokorava? On je Onaj kome more pripada, jer ga je on stvorio; sve je po njemu postalo.

Pokušaj, dakle, biti poput vjetra i mora; pokoravaj se Bogu koji te stvorio. More sluša Kristovu zapovijed, a ti ćeš se oglušiti? More ga sluša, vjetar je utihnuo; hoćeš li ustrajati u svojoj samovolji i samodostatnosti?

Tvoje riječi, djela, planovi, što je to ako nije neprestani vjetar i oluja odbijanja Kristovih zapovijedi?

Kad ti je srce u takvom uzburkanom stanju, ne dopusti da te valovi preplave. Ako, budući da smo samo ljudi, vjetar u nama probudi buru osjećaja, nemoj očajavati, nego probudi Krista, kako bi zaplovio tihim vodama i konačno stigao u svoju nebesku domovinu.

Tu opet nađoh Boga

Kad dođoh na svijet,
život mi stavi u ruke pehar i dade mi piti.
Pijući, našao sam na dnu biser
- mladost!

Mladost mi opet dade blistav pehar.
Kad sam ga iskapio, nađoh među usnama
- rubin ljubavi!

I ljubav mi dade jedan pehar.
I pio sam opet...
Na dnu je bio
- dijamant boli!

I bol mi dade svoj pehar.
Očajan popih ga do zadnje kapi.
Oh, radosti.
- Tu opet nađoh Boga.

Kako se nositi s patnjom?

Patnja je sastavni dio našega života. Nije ponekad lako u životu sa patnjom. Pitamo se često 'zašto baš ja?' Tu su razne nevolje, a najviše nas optereti patnja. Tu je najteža patnja koja dolazi po bolesti. „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio!“ odjekuje s bolesničkih kreveta. Traži se smisao patnje. Ali se ne može naći. Optužuje se Bog. Kao Job u Bibliji: „K tebi vičem, ali mi ne odgovaraš. Prema meni si postao okrutan. Rukom preteškom na me se obaraš! O ne bilo dana kad sam se rodio i noći što javi: Začeo se dječak!“

To su „tužaljke maloga čovjeka pod velikim nebom“. Ogorčeni u beznađu govore: „Ta ni Boga nema!“, a žena ga nuka: „Prokuni Boga!“ Job nije udaren patnjom zato što je kriv. Pati jer ga Bog kuša. Želi vidjeti koliko mu je vjeran. Često kažemo na patnju 'Božja volja', zar stvarno tako loše mislimo o Bogu? Nije li uzrok 'ponekad' u životu naš odabir zla? Sebe malo ili nikad ne optužujemo, jer imamo veliko i lijepo mišljenje o sebi. Često kažemo 'da svima činimo dobro, nikoga nismo ubili, ništa teško zgriješili... samo ne idem na misu, ne molim se...' Zaboravljamo

da naplata za ne učinjeno kad-tad dolazi. Majka Terezija je rekla: „Patnja je drugo lice čovjeka. Božji poljubac“. Isus je nosio križ. On je na strani bolesnih na duši i tijelu, slabih. „Samo po Kristu i u Kristu razrješuje se zagonetka boli i smrti“ – piše nam II. vatikanski koncil. „Nema ničega od čega bi tijelo patilo, a da se duša ne bi okoristila.“

Velika su djela nastala iz patnje, unutarnjeg sagorijevanja, muke pretočene u kamen, platno i riječ. Jedna bolesnica je rekla sv. Tereziji: „Reci Isusu da me više ne ljubi“. Bogočovjek, Isus, odgovorio je, nakraju, uskrsnućem, novim svjetlom nad problemom patnje. Moli i trpi. Molitve pred Bogom nisu samo ispružene ruke, to je traženje Božjih ruku, samilosna pogleda s druge obale. Neki govore da moramo trpjeti jer smo kršćani, sljedbenici Isusovi. Kao ono, Isus je trpio, pa moramo i mi. To nije točno razmišljanje. Pavao piše Korinćanima: „Uživam u nevoljama, tjeskobama poradi Krista.“ U Starom zavjetu patnja je proglašavana prokletstvom, u Novom „blaženstvom“. Isus je suosjećajan s patnicima. Prema Pavlu, kršćanin živi i pati s Kristom jer „Krist živi u njemu“, pa su čovjekove patnje otkupiteljske, Kristove. Utjeha: „Ako trpimo s njime, to je za to da s njime budemo i proslavljeni!“. Biblija jako realno gleda na patnju. Puna je govora o

Corinna Weiner , *Job* (detalj), [http: /https://www.grand-elysee.com](https://www.grand-elysee.com)

patnji. Naime, cijela je Knjiga posvećena patnji. Knjiga o Jobu. Divni primjer podnošenja patnje. Imamo lijepi primjer pouzdanja u Božju volju.

Zatim imamo starozavjetni primjer patnje kroz prodaju Josipa od njegove braće. Knjiga Post 50, 19-21; David piše u 22 Psalmu: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“, čime se poistovjetio s Davidovom patnjom. Dakle! Biblija nas uči kako podnositi patnju.

Mnogi se pitaju ‘zašto Bog, kad je sama ljubav, zašto dopušta? Bog je osjetljiv na ljudsku patnju, ali Sotona nije. Bog dopušta patnju, ali i pomaže da čovjek izdrži tu patnju, a Sotona je uzrok svake patnje. Biblija donosi kako Sotona izaziva Boga. To najbolje vidimo u Jobovoj Knjizi i patnji. Ako gledamo dalje, pogledajmo malo život sv. Franje, koji je također puno trpio u životu. Ipak, Bog ne odgovara Jobu na pitanje zašto kreposni ljudi pate. Zašto su sv. Franjo, sv. Klara, sv. Elizabeta Mađarska, i toliki drugi kanonizirani i nekanonizirani sveci stoljećima patili i pate iako žive životom prave svetosti? Ni knjiga o Jobu, a ni druge biblijske knjige ne odgovaraju istinski na pitanje o razlogu što nevini i kreposni pate. Ni naš Gospodin Isus Krist

nije bio izuzet od patnje. Ne trebamo ljubiti patnju. Ali ako smo na Božjoj strani, trebamo ljubiti.

Patnja može biti i dobitak. Evo jedne dobre izjave: „Bog nam šapće u našim radostima, govori nam u našoj savjesti, ali više u našim mukama: To je njegov megafon kako bi probudio gluhi svijet” (Iz problema boli C.S. Lewis). Često nam se Bog obraća preko patnje. Bol nam govori da moramo stati, procijeniti situaciju, i učiniti nešto. A ako smo iskreni, moramo priznati da su ponekad – ne uvijek – bol i patnja naš vlastiti izbor (loša prehrana, nedostatak vježbanja, loše moralne odluke, itd). Dakle, patnja nas mora još više približiti Bogu. A ne od Njega udaljiti. U patnji trebamo prepoznati Boga. Možemo zaključiti kako nam je Bog u patnji najbliži. I nije istina uvijek da je patnja posljedica grijeha, to vidimo kod Joba i drugih, nego povjerenje Božje u nas, da ćemo iznijeti križ do kraja, i pridružiti se otkupiteljskoj žrtvi Njegova Sina.

Prvo čitanje: Iz 49, 1-6

Postavit ću te za svjetlost narodima.

Čitanje Knjige proroka Ezekiela

Čujte me, otoci,
slušajte pomno, narodi daleki!
Gospodin me pozvao od krila materina,
od utrobe majke moje on me imenovao.
Od usta mojih britak je mač načinio,
sakrio me u sjeni ruke svoje,
od mene je oštru načinio strijelu,
sakrio me u svome tobolcu.
Rekao mi: „Ti si Sluga moj, Izraele,
u kom ću se proslaviti!“
A ja rekoh: „Zaludu sam se trudio,
nizašto naprezao snagu.“
Ipak, kod Gospodina je moje pravo,
kod mog Boga nagrada je moja.
A sad govori Gospodin,
koji me od utrobe Slugom svojim načini,
da mu vratim natrag Jakova,
da se sabere Izrael.
Proslavih se u očima Gospodnjim,
Bog moj bijaše mi snaga.
I reče mi:
„Premalo je da mi budeš Sluga,
da podigneš plemena Jakovljeva
i vratiš Ostatak Izraelov,
nego ću te postaviti za svjetlost narodima
da spas moj budeš do nakraj zemlje.“

Riječ Gospodnja

Drugi dio Knjige proroka Izaije nije pisao onaj prorok Izaija koji je živio u 8. st. pr. Kr., nego neki anonimni prorok koji je djelovao u vrijeme kad su se Židovi nalazili u babilonskom progonstvu. Liturgija svetkovine Rođenja sv. Ivana Krstitelja kao prvo čitanje nudi tekst koji se može shvatiti kao opis poziva upravo toga proroka. On se obraća otocima i dalekim narodima, pa tako proglas o svojem pozivu upravlja onima koji nisu Židovi. Otoci u biblijskom razumijevanju predstavljaju prostore Sredozemlja, zapadno od Svete Zemlje, a pojam dalekih naroda može označavati sve poganske narode. Sve slike kojima prorok započinje ovaj opis označavaju njegovu ovisnost o Bogu i prikazuju Boga kao izvor njegova djelovanja.

Otpjevni psalam: Ps 139, 1-3.13-15

Hvala ti što sam stvoren tako čudesno!

Gospodine, proničeš me svega i poznaješ,
ti znaš kada sjednem i kada ustanem,
izdaleka ti već misli moje poznaješ.

Hodam li ili ležim, sve ti vidiš,
znani su ti svi moji putovi.

Jer ti si moje stvorio bubrege,
satao me u krilu majčinu.

Hvala ti što sam stvoren tako čudesno,
što su djela tvoja predivna.

Dušu moju do dna si poznavao,
kosti moje ne bijahu ti sakrite
dok nastajah u tajnosti,
otkan u dubini zemlje.

Molitelj u Psalmu 139 hvali Gospodina koji ga proniče i poznaje, kojem nije skriven nijedan trenutak njegova života, čak ni njegove misli. Objašnjenje takvog Božjeg sveznanja nalazi se u činjenici da je Bog stvorio čovjeka, oblikovao ga „u krilu majčinu“. Stoga molitelj zahvaljuje Gospodinu što ga je stvorio. Njegova su djela predivna, pa je i čovjek predivno stvorenje, o kojem se Bog brine od samih njegovih početaka.

Drugo čitanje: Dj 13, 22-26

Pred Kristovim je dolaskom Ivan propovijedao.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane:

Progovori Pavao:

„Bog podiže ocima Davida za kralja. Za nj i posvjedoči: Nađoh Davida, sina Jišajeva, čovjeka po svom srcu, koji će ispuniti sve moje želje. Iz njegova potomstva izvede Bog po svom obećanju Izraelu Spasitelja, Isusa. Pred njegovim je dolaskom Ivan propovijedao krštenje obraćenja svemu narodu izraelskomu. A kad je Ivan dovršavao svoju trku, govorio je: 'Nisam onaj za koga me vi držite. Nego za mnom evo dolazi Onaj komu ja nisam dostojan odriješiti obuće na nogama.'„

„Braćo, sinovi roda Abrahamova, vi i oni među vama koji se Boga boje, nama je upravljena ova Riječ spasenja.“

Riječ Gospodnja

Odlomak iz Djela apostolskih donosi dio dugačkoga Pavlova govora u sinagogi u Antiohiji pizidijskoj. Nakon što je započeo govor podsjećanjem na Božje izabranje izraelskoga naroda i njegovo izbavljenje iz Egipta, na podršku što ju je Bog pružao narodu za putovanja kroz pustinju, na pobjedu Božjom snagom nad sedam kraljeva, nastavlja opisivati boravak naroda „u zemlji kanaanskoj“. U svemu tome Bog je bio uz svoj narod. Odlomak koji je pred nama započinje likom kralja Davida kojega Bog „podiže“ te, navodeći starozavjetne riječi, o njemu kaže: „Nađoh Davida, sina Jišajeva, čovjeka po svom srcu, koji će ispuniti sve moje želje“ Riječ je o trostrukom citatu. Prva dva citata, onaj preuzet iz Psalma kao i onaj preuzet iz Prve knjige o Samuelu, govore jasno o kralju Davidu, dok treći citat, „koji će ispuniti sve moje želje“, dolazi iz proroka Izaije i to onog dijela njegove knjige što govori o perzijskome kralju Kiru kojemu je povjeren zadatak da omogući obnovu Jeruzalema i Hrama. Autor Djela apostolskih, služeći se likom apostola Pavla, upravo tu obnovu želi naglasiti. Ona se događa po dolasku „Spasitelja, Isusa“, koji je ostvarenje Božjeg „obećanja Izraelu“.

U sljedeća dva retka objašnjena je uloga Ivana Krstitelja: on je pred Isusovim dolaskom „propovijedao krštenje obraćenja svemu narodu izraelskomu“. Autor Djela apostolskih napisao je i Lukino evanđelje u kojemu je jasno dano do znanja u čemu se sastojala Ivanova uloga. U proroštvu Zaharija za njega kaže: „A ti, dijete, prorok ćeš se Svevišnjega zvati jer ćeš ići pred Gospodinom da mu pripraviš putove, da pružiš spoznaju spasenja narodu njegovu po otpuštenju grijeha njihovih“. On, dakle, ima ići pred Gospodinom, pri čemu se misli na Boga, a ne na Mesiju, a poruka je bitno poruka obraćenja, koja od ljudi traži promjenu načina života, što je dio i kršćanskoga navještaja. Ivan međutim jasno kaže da je punina obraćenja i spasenja samo u Isusu, u onome koji za njim dolazi. Ta punina sadržana u Kristu, to je ona „Riječ spasenja“ koja je „nama upravljena“. Pavao jasno naglašava da je u središtu kršćanske vjere Isus Krist po kojem je svijetu došlo spasenje, a svi koji tu Riječ spasenja slušaju potaknuti su na promjenu života.

Evandjelje: Lk 1, 57-66.80

Što li će biti od ovoga djeteta?

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Elizabeti se navršilo vrijeme da rodi. I porodi sina. Kad su njezini susjedi i rođaci čuli da joj Gospodin obilno iskaza dobrotu, radovahu se s njome.

Osmoga se dana okupe da obrežu dječaka. Htjedoše ga prozvati imenom njegova oca – Zaharija, no mati se njegova usprotivi:

„Nipošto, nego zvat će se Ivan!“

Rekoše joj na to:

„Ta nikoga nema od tvoje rodbine koji bi se tako zvao.“

Tada znakovima upitaju oca kojim ga imenom želi prozvati. On zaiska pločicu i napisa

„Ivan mu je ime!“

Svi se začude, a njemu se umah otvoriše usta i jezik te progovori blagoslivljajući Boga.

Strah obuze sve njihove susjede, a po svem su se Gorju judejskom razglašavali svi ti događaji. I koji su god čuli, razmišljahu o tome pitajući se:

„Što li će biti od ovoga djeteta?“

Uistinu, ruka Gospodnja bijaše s njime.

Dječak je međutim rastao i duhom jačao. Boravio je u pustinji sve do dana svoga javnog nastupa pred Izraelom.

Riječ Gospodnja

Lik Ivana Krstitelja kao u nekom diptihu oslikava se paralelno s likom Isusa Krista. Dva su rođenja opisana na vrlo sličan način i međusobno se isprepliću. Ipak, valja uvijek obratiti pozornost i na razlike, jer evanđelist Luka poznaje određene skupine koje nisu prihvatile Krista, nego su nastavile slijediti ono što su vidjele kao Ivanov nauk. U paralelnom prikazu Luka naglašava Ivanovu ulogu i Isusovu veličinu. Ivanov je dolazak razlog radosti, a radost je znak mesijanskog doba koje će Ivan svojim propovijedanjem navijestiti. Već i samo njegovo ime (hebr. Johanan) označava Gospodnju milost. Prilikom njegova rođenja, njegovu ocu Zahariji, koji je bio zanijemio kad mu se u hramu ukazao anđeo Gabriel, ponovno se otvaraju usta, te on počinje blagoslivljati Boga. Takav čudesan znak izaziva i strah među ljudima, što je opet uobičajena reakcija u susretu s Bogom. Bog je na djelu u Ivanovu rođenju, pa se okupljeni narod s pravom pita: „Što li će biti od ovoga djeteta?“ Njegova je naročita uloga već sada jasno naviještena, a usto i Božja zaštita. Upravo to označuje izričaj: „Ruka Gospodnja bijaše s njime“. Tako i kod Ivana dolazi do izražaja poslanje koje ima od Boga ali i zaštita koju mu Bog pruža. Ta se zaštita osobito očituje duhovnom jačanju djeteta. Opaska da je dječak „boravio u pustinji sve do dana svoga javnog nastupa pred Izraelom“ nije slučajna. Ivan je u pustinji u Božjoj školi, te će tako postati sasvim spreman za poslanje.

Vjeran svom pozivu

Kao jedini među svecima, pored Marije, Ivan Krstitelj se liturgijski slavi i na svoj rođendan. Isus je o njemu rekao: „Između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja“(Mt 11,11).

Ivan Meštrović, *Ivan Krstitelj*
<https://virtualne-izlozbe.mestrovic.hr/>

Ivan - preteča Isusa Krista

Zašto je on najveći? Ne zbog izvanrednih okolnosti njegova rođenja. Evanđelist Luka iscrpno izvješćuje o tome. Naše današnje evanđelje je završetak toga izvještaja. Zaharija, Ivanov otac, proriče, da će se to dijete zvati „*prorok Svevišnjega*“ jer će „*ići pred Gospodinom da mu pripravi putove*“. Ivan je Mesijin preteča, preteča dugo željkovanoga Spasitelja. On pokazuje na onoga koji dolazi za njim, koji je „*jači od njega*“. On pokazuje na njega kao „*Jaganjca Božjega, koji oduzima grijehе svijeta*“. U tome je njegova veličina, ne u njegovu strogom asketskom načinu života, ne u velikomu gibanju koje je među ljudima pokrenulo njegovo propovijedanje pokore. Njegova je veličina u tome što je preteča, koji neposredno ukazuje na Mesiju. Ona je u tome što on sebe smatra malenim pred Većim koji za njim dolazi: „*Nisam dostojan odvezati mu remenje na obući*“. Ivan je putokaz prema Isusu. Čuvena slika Matthiasa Gruenewalda prikazuje ga s povećanim kažiprstom kojim pokazuje na Krista na križu.

Ivan - vjerni svjedok

Ivan je vjerni svjedok svojega poziva da bude putokazom. Nije to bio ugodan put. Došao je u sukob s moćnicima svojega vremena. Nije se bojao reći stvari koje oni nisu željeli čuti. Farizejima, mjerodavnim religijskim vođama naroda, prebacuje njihovo licemjerje. Rekao im je nedvosmisleno da nisu već po tome Bogu ugodni što potječu od Abrahama: „*Bog može od ovoga kamenja podići djecu Abrahamovu*“ (Mt 3,9). Tražio je obraćenje i nije štedio s prijetnjama:

„*Svako stablo koje ne donosi dobra roda, siječe se i u oganj baca*“. Ivan pokazuje hrabrost i spram političkih vlastodržaca. Prekorava vladara zemlje Heroda zbog njegova preljubničkoga odnosa sa ženom svoga brata. To mu Herod nije oprostio. Čekao je zgodnu priliku da ga smakne. Za vrijeme pijane gozbe dao je obećanje, zbog kojega mu je kasnije bilo žao, ali ga je morao održati. Ivan je ubijen. Bog svome poslaniku nije dao lagan put. Mogli bismo se pitati: Zašto se upušta u prijekore s Herodom i osvetoljubivom Herodijadom? Tko se tako ponaša prema moćnicima, ne treba se čuditi, ako ga ušutkaju. No, Ivan je imao zadatak od Boga koji nije htio izbjeći ni zanemariti. On je morao biti „*glas onoga koji viče u pustinji*“. Zato nije mogao šutjeti. Apostol Pavao je kasnije jednom svome učeniku ovako zapovjedio: „*Propovijedaj Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno*“ (2 Tim 4,2).

Ivan - uzor nama danas

Upravo to vrijedi za Crkvu danas. Ni ona ne smije prešutjeti i zanemariti ono na što je pozvana. Mora razotkrivati mnoga mjesta gdje je iskrivljen smisao našega života. Mora protestirati protiv izokretanja i izopačivanja reda, javno govoriti protiv obezvređivanja temeljnih vrijednosti zajedničkoga života. Mora se zalagati za ljudska prava svakoga čovjeka, i nerođenoga i umirućega čovjeka.

Crkva ne smije govoriti samo ono što bi ljudima godilo. Ona mora reći što je krivo i što je nepravda. Ona mora svojim kršćanima reći da se ne smiju prilagođavati lagodnom duhu vremena, da njihova savjest ne smije biti prepričavanje javnoga mnijenja, nego se ustrajno mora pitati što je volja Božja.

Crkva ne smije propustiti ukazati na to da kršćanin zbog svoje vjere mora uzeti u obzir i neke neugodnosti i odricanja. Jednom riječju, Crkva mora naviještati ono što je bio sadržaj Krstiteljeve propovijedi - pokoru. Ta riječ, koju mnogi tako često krivo shvaćaju, znači ustrajno obraćanje Bogu, vjernost u životu iz vjere, ispovijedanje Isusa Krista, upravo u sukobima i proturječjima koja kao vjerni kršćani doživljavamo od svoje subraće ljudi.

Svaki od nas, na svom mjestu i u svom pozivu, sa svojim mogućnostima ima poziv i zadatak, da kao Ivan Krstitelj bude putokaz prema Bogu, prst koji pokazuje na Isusa: uvjerljivim životom iz vjere, pravom riječju u pravo vrijeme.

Ivan Krstitelj i Isus

Očito je da postoje dodiri i povezanost između Ivana i Isusa. Naime, sva četvorica evanđelista, što nije beznačajno, donose izvješća o tomu kako je Isus došao Ivanu da ga on krsti (Mk 3,13-17; Mk 1,9-11; Lk 3,21-22; Iv 1,29-34). Sva četvorica izvješćuju o tome kako je događaj krštenja bio popraćen vizijom i audicijom, zapravo svjedočanstvom neba o tomu tko je Isus. Opis događaja slični opisu za pozive proroka u Starom zavjetu.

Što se dogodilo u Isusovu krštenju na Jordanu? Čini se da je Isus bio pokrenut i da je pokazao određenu naklonost prema Ivanu i njegovu pokretu. Isus ga je prihvatio kao ishodište svoje djelatnosti, jer je Ivanovo krštenje bilo početak Isusove javne djelatnosti. Uostalom i Isusovo propovijedanje navezuje se na ono Ivanovo o potrebi obraćenja jer se približilo Božje kraljevstvo. Isus traži zapravo otvaranje čovjekove osobe Božjoj ponudi oja u Isusu i njegovu propovijedanju i djelovanju dolazi do izražaja.

Isus je započeo svoje javno djelovanje tek kad je Ivan bio uhićen. Teško je otkriti razloge zbog čega je tomu bilo tako. U svakom slučaju evanđelja tumače Isusovu i Ivanovu bliskost kao rodbinsku povezanost. Međutim, postoje također odnosi i u međusobnim izjavama (Mt 11,1; Lk 7,28; Iv 1,28.34). Isusova izjava o Ivanu je osobito snažna. Ivan se nalazi u tamnici i do njega dopiru vijesti o Isusovoj djelatnosti. Ivan šalje svoje učenike Isusu da ga pitaju: „Jesi li ti onaj koji ima doći ili da drugoga čekamo?“ (Mt 11,3). Isus odgovara Ivanu navodeći tekst Izaije proroka. Nakon što su učenici otišli Isus hvali Ivana ističući da je Ivan veći od proroka, te da nije ustao netko veći od Ivana, a da je rođen od žene (Mt 11,7-12). Ali se tu još pridodaje: „A ipak, i najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega.“ Kako to razumjeti? Ivan, kao prorok suda, došao je do vrhunca sustava u kojem grijeh neminovno povlači za sobom kaznu. Ali Ivan, kao prorok suda, u usporedbi s Božjim kraljevstvom kao vladavinom Božje dobrote i ljubavi koje prevladavaju prijašnji sustav i kvalitativno ga nadmašuju, zacijelo je malen, jer novo vrijeme i nova Božja ponuda, koja to vrijeme otvara i ispunjava,

stvara nove mogućnosti djelovanja i postojanja. U Božjem kraljevstvu ljubavi Ivan ostaje u starome vremenu, jer su kriteriji veličine kvalitetno drukčiji.

S druge strane, Ivan izjavljuje da je Isus Sin Božji: „Na koga vidiš da silazi Duh Sveti i ostaje na njemu, to je onaj koji krsti Duhom Svetim. I ja to vidjeh i svjedočim da je on Sin Božji“ (Iv 1,29). Druga Ivanova izjava o Isusu jest da je Isus „Jaganjac Božji koji oduzima grijehe svijeta“. U tim izjavama izlazi na vidik Ivanova skromnost i uloga. Ivan jednostavno svjedoči za svjetlo.

Na kraju, valja reći da Ivan stoji čvrsto u „starome eonu“, ali i da živi od onoga novoga. Tu je njegova veličina i njegova tragičnost. Ivana valja gledati iz one budućnosti koju je očekivao, naviještao i iz koje je živio; iz budućnosti koju je uosobio u liku Onoga koji dolazi – Isusa. Tek u toj novoj stvarnosti koju on svjedoči i Ivanova uloga dobiva svoje prave dimenzije.

Božo Lujčić, <https://www.svjettorijeci.ba>

Ljubav

Kad te ljubav zove, slijedi je,
Premda su joj putovi tvrdi i strmi.

A kad vas krila njena ponesu, predajte joj se,
Premda vas mač skriven u njenim perima može raniti.

A kad vam govori, vjerujte joj,
Premda njezin glas može razdrmati vaše snove kao što sjeverac pustoši perivoj.

Jer, kao što vas ljubav kruni, tako će vas i razapeti. Jer, koliko vam pomaže da rastete,
toliko vas i potkresava.

Kao što se uspinje na vašu visinu i miluje vam najnježnije grane što dršću na suncu,
Tako će vam sići u korijenje i protresti ih dok prijanjaju uz zemlju.

Poput snopova žita ona vas skuplja.
Ona vas mlati da bi vas razgolitila.
Ona vas sije da bi vas vaše lupine oslobodila.
Ona vas melje dok ne pobijelite.
Ona vas mijesi dok gipki ne budete,
A onda vas meće na svoj sveti oganj, da postanete sveti kruh za Božji sveti pir.

Sve će vam ovo ljubav učiniti kako biste doznali tajne svoga srca i da biste po tome znanju postali komadić srca samoga Života.

Khalil Gibran

Prvo čitanje: Dj 12, 1-11

Sad uistinu znam da me Gospodin izbavio iz Herodove ruke.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane:

Uze Herod zlostavljati neke od Crkve. Mačem pogubi Jakova, brata Ivanova. Kad vidje da je to drago Židovima, uhvati i Petra (bijahu upravo Dani beskvasnih kruhova). Uhiti ga, baci u tamnicu i dade da ga čuvaju četiri četverostraže vojničke, nakan izvesti ga nakon Pashe pred narod. Petra su dakle čuvali u tamnici, a Crkva se svesrdno moljaše Bogu za njega.

One noći kad ga je Herod kanio privesti, spavao je Petar između dva vojnika, okovan dvojim verigama, a stražari pred vratima čuvahu stražu. Kad eto: pojavi se anđeo Gospodnji te svjetlost obasja ćeliju. Anđeo udari Petra u rebra, probudi ga i reče: „Ustaj brzo!“ I spadoše mu verige s ruku. Anđeo mu reče: „Opaši se i priveži obuću!“ On učini tako. Onda će mu anđeo: „Zaogrni se i hajde za mnom!“ Petar izađe, pođe za njim, a nije znao da je zbilja što se događa po anđelu: činilo mu se da gleda viđenje. Prošavši prvu stražu, i drugu, dođoše do željeznih vrata koja vode u grad. Ona im se sama otvore te oni izađu, prođu jednu ulicu, a onda anđeo odjednom odstupi od njega. Petar pak, došavši k sebi, reče: „Sad uistinu znam da je Gospodin poslao anđela svoga i izbavio me iz Herodove ruke i od svega što je očekivao židovski narod.“

Riječ Gospodnja

Odlomak iz Djela apostolskih predstavlja Petra koji je utamničen zbog hrabrog svjedočenja vjere. Čitava kršćanska zajednica upućuje svoje molitve Bogu nakon čega ga Bog čudesno oslobađa iz tamnice. Petar ispovijeda svoju vjeru: „Sad uistinu znam da je Gospodin poslao anđela svoga i izbavio me iz Herodove ruke“. Petrova sudbina podsjeća na Isusovu, jer „bijahu upravo Dani beskvasnih kruhova“. Biva uhićen i proživljava svoju „Pashu“, a Bog ga oslobađa od smrtne opasnosti.

Liturgijski tekst govori o tome kako je Petar bio oslobođen od smrtne prijetnje koja je dolazila od novog Heroda i „Židova“. Bog posreduje za njega, na sličan način kako je u uskrsnuću oslobodio Krista od smrti koju su mu nametnuli njegovi progonitelji. U sukobu su dvije sile: Herodovi vojnici (četiri straže od po četiri vojnika) i Crkva u molitvi. Riječ je o dvije teme koje su Luki jako drage: Petrovo svjedočanstvo i molitva Crkve. To su ujedno i sastavnice Crkve u svako vrijeme: svjedočanstvo vjere Petrovih nasljednika i neprestana molitva Crkve za njega.

Grčka riječ angelos (onoga koji oslobađa Petra) znači „poslanik“, ali nije samo on u ulozi, već čitavo Božje posredovanje. Luka naglašava nadnaravni karakter ovih okolnosti više nego ljudsko razumijevanje istih. Autorova namjera je jasna: on želi reći da onaj koji je Isusa uskrisio od mrtvih uvijek djeluje u svojoj Crkvi, na poseban način među apostolima, od kojih je prvi Petar.

Otpjevni psalam: Ps 34, 2-9

Anđeo Gospodnji izbavlja štovatelje Božje.

Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba,
njegova će mi hvala biti svagda na ustima!
Nek se Gospodinom duša moja hvali,
nek čuju ponizni i nek se raduju!

Veličajte sa mnom Gospodina,
uzvisujmo ime njegovo zajedno!
Tražio sam Gospodina i on me usliša,
izbavi me od straha svakoga.

.U njega gledajte i razveselite se
da se ne postide lica vaša.
Eto, jadnik vapi, i Gospodin ga čuje,
izbavlja ga iz svih tjeskoba.

Anđeo Gospodnji tabor podiže
oko njegovih štovalaca da ih spasi.
Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin:
blago čovjeku koji se njemu utječe!

Psalam, odnosno blagoslov, pripisuje se duhovnosti „Jahvinih siromaha“, onih koji svoje utočište pronalaze samo u Bogu, prkoseći nepravdama čistom vjerom. Predanje Bogu, poučava psalam, je izvor radosti i mira. Zadivljuje slika: „U njega gledajte i razveselite se, da se ne postide lica vaša“, što bi se doslovnije moglo izreći: „Njega promatrajte i bit ćete prosvijetljeni, vaša lica više neće biti zatamnjena“. Siromah koji je obasjan Božjim svjetlom i pod obranom svog anđela čuvara, osjeća kako je Bog prisutan u njegovu domu: „On tabor podiže oko svojih štovalaca“.

Drugo čitanje: 2Tim 4, 6-8.17-18

Čeka me vijenac pravednosti.

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Timoteju

Predragi!

Ja se već prinosim za žrtvu ljevanicu, prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin, pravedni sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak.

Gospodin je stajao uza me, on me krijepio da se po meni potpuno razglasi Poruka te je čuju svi narodi; i izbavljen sam iz usta lavljih. Izbavit će me Gospodin od svakoga zla djela i spasiti za svoje nebesko kraljevstvo. Njemu slava u vijeke vjekova! Amen!

Riječ Gospodnja

Ovaj dio Druge poslanice Timoteju svojevrsna je Pavlova oporuka. Svjestan je toga da će uskoro umrijeti i predstavlja se kao žrtva. Da bi ukazao na otajstvo svoje smrti Pavao koristi dvije slike koje je već spomenuo u svojim poslanicama, točnije u onoj zajednici u Filipima. Prva slika je „žrtve ljevanice“. Kao što su se nad žrtve ljevanice izlijevali ulje, voda ili vino, tako će i Pavlova krv biti prolivena nad žrtvom njegova mučeništva. Druga slika je ona „odlaska“. Grčki termin analio označava vojnike koji slažu šatore prije raspremanja kampa ili lađu koja podiže svoja jedra prije polaska. Tako se i Pavao sprema uputiti prema luci koja se nalazi na nebesima.

U blizini neposredne smrti, Pavao izriče svoj pobjedonosni himan. Kao pobjednik i trkač koji je došao do cilja, apostol izriče svoje svjedočanstvo o proteklih tridesetak godina apostolskog rada. „Dobar sam boj bio“ za Isusa Krista; „trku završio“ i izvršio svoje poslanje; „vjeru sačuvao“ i vjernost u Isusa, ili kako bi se moglo reći da je uvijek ostao vjeran svome poslanju. „Vijenac pravednosti“ je znak zasluge sličan pobjedničkoj kruni nakon atletske trke. Sve ove atletske (sportske) metafore nalaze se i u drugim Pavlovim poslanicama, a povezuju se s vjernošću poslanja ili same vjere. Dan o kojemu Pavao govori nije predmet straha, nego radosti. Čak i ako će u taj Dan biti svršetak svijeta, tog će se dana uspostaviti novo Kristovo kraljevstvo. Pavlova trka (i bitka) trebaju postati i trka svih onih koji vjeruju i svjedoče. U posljednjem dijelu teksta Pavao govori o tome kako je uz njega uvijek stajao, posebice u trenutku osude. U ono vrijeme Rim je bio središte svijeta i Isus je stoga želio da apostol naroda dokonča ondje svoje poslanje. Tako je Pavao bio u mogućnosti do kraja svoga života naviještati evanđelje, čak i u trenutku osude. Moguće je da je za vrijeme suđenja među sucima bio i Neron, koji je u grčkom nazivan „lavom“? Pavao je na prvom suđenju u Rimu bio „oslobođen iz lavljih usta“, odnosno od smrtne kazne. Ovo je tipična biblijska slika koju se može često pronaći u psalmima.

Evandjelje: Mt 16, 13-19

Ti si Petar-Stijena! Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Dođe Isus u krajeve Cezareje Filipove i upita učenike:

„Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?“

Oni rekoše:

„Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.“

Kaže im:

„A vi, što vi kažete, tko sam ja?“

Šimun Petar prihvati i reče:

„Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.“

Nato Isus reče njemu:

„Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.“

Riječ Gospodnja

Prvi problem koji predstavlja današnje evandjelje je u Isusovom pitanju „Tko sam ja?“.

Ovo pitanje Isus postavlja kako bi saznao točne reakcije koje su ljudi imali pred otajstvom njegove osobe. Narod u Isusu prepoznaje proroka, Božjeg poslanika. Narodno mišljenje o njemu spremno je prepoznati sliku starozavjetnog proroka. Ovdje postoji opasnost da ako su previše zaokupljeni čuđenjem (kao onda narod pred Ilijom), ne mogu lako prepoznati Isusovu osobu. Dolazi zatim Petar kao glasnik svih učenika. Za njega Isus nije neki od proroka, već Prorok, Božji poslanik, Mesija. I Matej, jedini među evanđelistima proširuje Petrovu izjavu: „Sin Boga živoga“, dakle, Isus ima poseban odnos s Ocem.

Još jedna karakteristika Matejeva evandjelja je način na koji govori o Petrovom primatu. „Sin Božji“ obraća se „sinu Joninu“. Petrova ispovijest nije puki ljudski čin („tijelo i krv“), već ovisna o vjeri i obavijena milošću „Oca koji je na nebesima“.

Šimuna, koji se zove Petar, Isus postavlja glavom, što mu i ponavlja prije muke, a potvrđuje nakon uskrsnuća. Petar je među Dvanesticom na posebnom mjestu. Unatoč njegovoj malovjernosti i neshvaćanju Mesije patnika, njegovoj slabosti u Getsemanskom vrtu i trostrukom odricanju od Isusa, Petar je uvijek predstavljen kao glasnik ostalih učenika, kao i u današnjem evandjelju. Petar je prvi pozvani učenik, njegovo je ime prvo u listi Dvanaestorice, a na poseban način u današnjem evandjelju biva potvrđen njegov značaj ne samo činjenično, već i stvarno. Isus govori kako ga želi postaviti „temeljem“ svoje Crkve za sva vremena. Isus mu ujedno i obećava kako „ni vrata paklena neće nadvladati“ Crkvu. Ovo je dobro potvrđeno u današnjem prvom čitanju i u Pavlovoj odvažnosti. Isusovo uskrsnuće potvrđuje i da je potpuno značenje riječima koje je Isus uputio Petru. Riječ je o obećanju koje nema ulogu smirivanja sugovornika, nego je usmjereno prema pobjedi.

Služba riječi 280/15

Sveti Petar i Pavao

Dva veoma različita čovjeka a jedna svetost

Danas se Crkva prisjeća mučeništva dvojice apostola: Petra i Pavla.

Mučeništvo je gesta koja drma i vodi ozbiljnom razmišljanju, jer nitko ne daje život za ništa!

Toliko ljudi je ljubilo Krista sve do prolijevanja vlastite krvi za Njega. Tolike osobe ljubile su i ljube Krista više od vlastita života, to je neporeciva činjenica, to je činjenica koja nas ne može ostaviti ravnodušnima.

Tko je bio Petar? Bio je ponizni grešnik s jezera u zabačenoj pokrajini (Galileja). Bio je čovjek označen trudom i zatvoren u zanat koji ga je obuzimao potpuno i ograničavao ga kulturno.

Krist izabire tog Petra, jer Bog čini velike stvari s malima: sva Biblija bilježi s divljenjem da se Bog uvijek tako ponaša.

Kad ga je Krist pozvao, Petar nije bio svetac. Bog doista ne zove svete, nego zove da se postane svet. To je činjenica koja stavlja u naše srce veliku nadu.

Petar je bio eksplozivan; lagan na entuzijazmu, ali i lagan na obeshrabrenju.

Imao je teško iskustvo večer prije Muke Isusove. Za Petra je to morao biti trenutak istine, trenutak poniznosti, trenutak velikog čišćenja srca.

Isus izabire ovog uzdrmanog čovjeka da učini od njega kamen zaglavni Crkve; to je Božji izbor, izbor kojeg može samo Svemogući.

Na posljednjoj večeri, u istom trenutku u kojem naviješta Petrovo nijekanje, Isus kaže uznemirenom Apostolu: *“Sotona je tražio da vas rešeta kao pšenicu, ali ja sam molio za te da tvoja vjera ne smalakše. Tako i ti, kad se jednom vratiš k meni, učvrsti svoju braću”*. (Lk 22,32).

Zašto je Isus dao ovu zadaću Petru? Jer On želi da njegovi učenici budu zajednica, tj. osobe koje žive u jedinstvu. Isusove riječi su jasne: *“Oče, neka budu i oni jedno, da svijet povjeruje da si me ti poslao”* (Iv 17,21).

Petar, ribar-papa, i njegovi nasljednici su u Crkvi poziv na jedinstvo, službu jedinstva. Kako je to danas potrebno!

Koliko moramo biti zahvalni Isusu za dar služenja apostola Petra!

S Petrom danas se sjećamo i Apostola Pavla: Petar je poziv na jedinstvo, Pavao je poziv na poslanje!

Tko je bio Pavao? Bio je veliki fanatik, čovjek nošen nesnošljivošću i tvrdoćom. Prije nego se obratio, mučio je tolike kršćane i sjedio kamenovanju mladića Stjepana. Pavao nije zaboravio više to vrijeme svoga života te je napisao: *“Ja sam bio hulitelj, progonitelj, nasilnik. Ali sam postigao milosrđe jer sam djelovao iz neznanja, kad još nisam imao vjere. Sigurna je i dostojna riječ da bude prihvaćena: Krist Isus dođe na svijet da spasi grešnike. Od njih sam prvi ja”* (1Tim 1,13-15).

Ali dolazi trenutak svijetla. Isus je išao u susret Pavlu na putu za Damask i skinuo mu je masku oholosti samo jednim pitanjem: *“Savle, Savle, zašto me progoniš?”* (Dj 9,4).

Pavao odgovori promjenom života: promjenom koju će skupo platiti, platit će krvlju.

Na Pavla će se doista oboriti gdje god brutalni progon, divljaštvo, navaljujući: bit će kamenovan u Listri (Mala Azija), bičevan od Židova, bit će šiban od Rimljana, bit će napadnut od razbojnika i stavljen u poteškoću zavisti i laži loših kršćana (i tada ih je bilo).

Ali ništa neće zaustaviti njegov žar. Pišući Rimljanima izrazio se ovako: *“Tko će nas rastaviti od Ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? Ali u svemu ovom sjajno pobjeđujemo po onom koji nas je ljubio. Siguran sam da nas neće ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina ni dubina moći rastaviti od ljubavi Božje, koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našem”* (Rim 8,35-39).

Sad je već Pavlov život neizbrisivo označen vjerom u Isusa: *“Za mene je živjeti Krist a umrijeti je dobitak”* (Fil 1,21).

Sve za njega postaje „smeće“ u odnosu na vrijednost i ljepotu vjere u Isusa. *„Sve smatram gubitkom u odnosu na uzvišenost poznavanja Isusa Krista, moga Gospodina, radi koga sam ostavio sve stvari i smatram ih kao smeće, da na kraju zaradim Krista“* (Fil 3,8).

Vjera u Isusa vodit će ga putovima Rimskog Carstva i uvesti u Rim, gdje je mučen na Via Ostiense.

Možda je u tom trenutku rekao: *“Oprosti mi Isuse, jer sam te progonio! Ali od kada sam te upoznao dao sam sve za Tebe! Borio sam se, hodao, završio trku, sačuvao vjeru. Ljubim Te, Isuse!”*

Kad bi se i mi mogli naći u ovim divnim riječima!

Dva pitanja.

Danas se umire za šport, umire se za prvenstvo, umire se za znanost: sve to mi nazivamo herojstvom. Ali pravo herojstvo je dati život za vrhovno dobro: Boga! Je li to za nas herojstvo? Ili smo dali ispod cijene Krista nadomještajući ga idolima trenutka?

Jedno drugo pitanje.

Danas živimo vjeru prilično komotnu, vjeru bez prolijevanja krvi. Ali progon vjere ne izgleda više kao daleka eventualnost: mogla bi se vratiti vremena u kojima vjerovati nosi sa sobom rizik života. Ako bi se vratilo progonstvo, tko bi od nas bio spreman proliti krv za Krista?

Pustimo da ova pitanja zdrmajuju našu osrednjost.

Svetkovina Svetog Petra i Pavla

Štovanje mučenika općenito

U svom izvanjskom obliku štovanje je mučenika u prva kršćanska vremena bilo jedan oblik štovanja pokojnika. U starom se Rimu rodbina pokojnika okupljala oko groba na njegov rođendan. Tom prigodom bi prinosili žrtve ljevanice i upriličili bi spomen-blagovanje. Na sličan su se način i kršćani okupljali oko grobova svojih pokojnika, gdje bi, umjesto poganskih žrtava, često znali slaviti euharistiju.

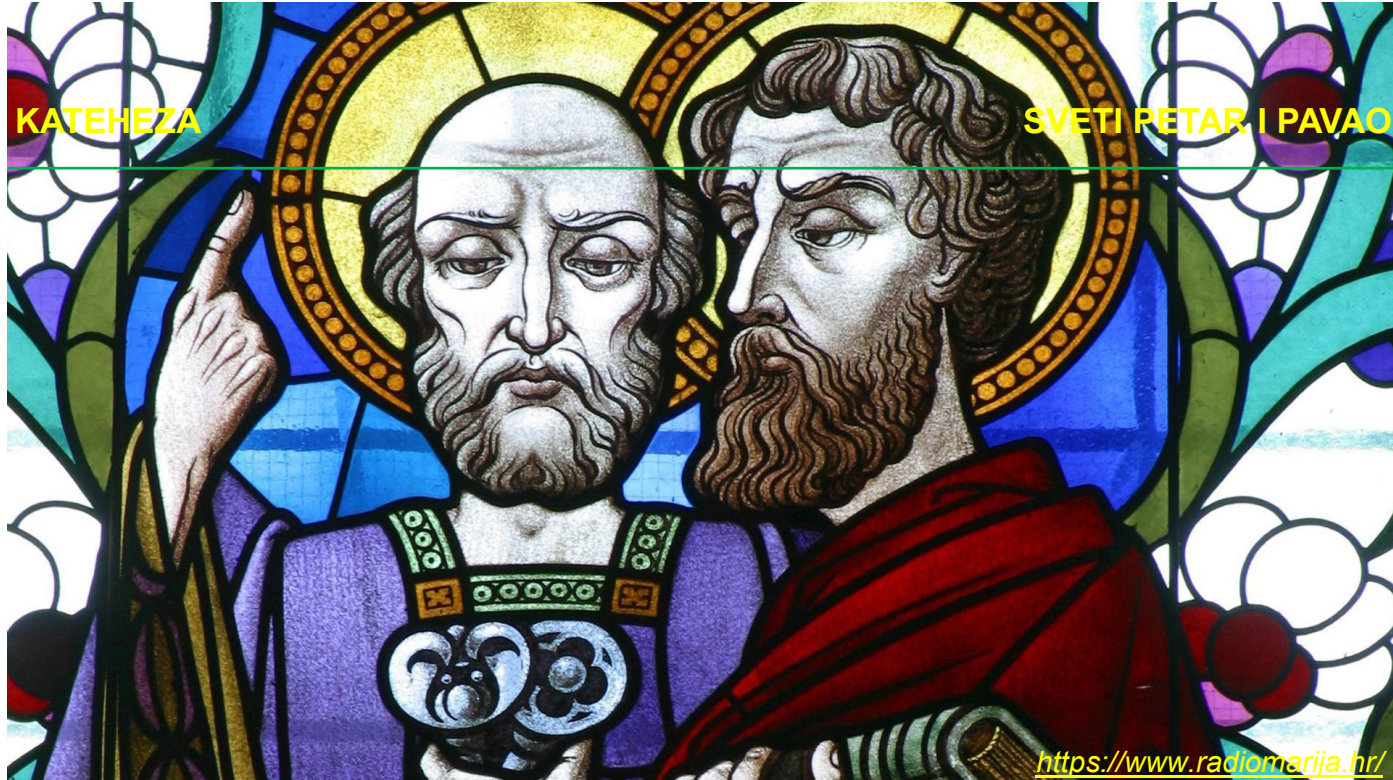
U osobitoj su časti bili mučenici. Martyros (mučenik) znači zapravo svjedok. Prvi je svjedok bio Krist, "svjedok vjerni" (Otk 1,5), a kršćanin koji svjedoči svoju vjeru u Krista sve do žrtvovanja vlastitog života, svjedoči vrhovno gospodstvo Kristovo. Mučenik je jedno s raspetim i uskrsnim Kristom, on u sebi utjelovljuje Kristovo vazmeno otajstvo (poslušan sve do smrti te zato i proslavljen!), Krist se ponovno proslavlja u njemu. Zato su prve kršćanske zajednice u osobitoj časti držale svoje mučenike, a njihove su spomendane slavili ne na njihove rođendane, nego na dan njihova mučeništva, koji je njihov pravi rođendan (dies natalis), ulazak u slavu uskrslog Krista.

Svetkovina Sv. Petra i Pavla

Petar i Pavao su bili ne samo rimski mučenici, nego i apostolski prvaci, uzidani u temelje rimske Crkve, te su stoga bili osobito čašćeni. Rimski ih je Crkva oduvijek slavila istoga dana, 29. lipnja, o čemu imamo prvo svjedočanstvo već iz sredine III. st. Uskoro se ova svetkovina u Rimu slavila na tri postaje: u vatikanskoj bazilici Sv. Petra, u katakombama na Via Appia (Memoria Apostolorum, danas bazilika Sv. Sebastijana), te u bazilici Sv. Pavla na Ostijskoj cesti.

Prva je postaja, dakle, bila u konstantinovoj bazilici sagrađenoj 326. na Vatikanskom brdu nad grobom sv. Petra, a u blizini mjesta njegova mučeništva. Ova je bazilika bila osobito ugledna: tu su bile Petrove kosti, tu su se slavila sva ređenja, tu su pape bili sahranjivani. Prema jednom dokumentu iz XII. st. papa bi se 28. lipnja poslije podne uputio iz Laterana u baziliku Sv. Petra gdje bi s klerom molio večernju. U ponoć bi započinjalo bdijenje: čitalo bi se tri psalma i devet čitanja, a papa bi držao homiliju. U zoru bi se pjevale pohvale, a zatim bi slijedila svečana papinska misa.

Druga je postaja bila na Via Appia, uz katakombe u Basilica Apostolorum (kasnije prozvana bazilika Sv. Sebastijana). Zašto baš tamo? Po svojoj su prilici u te

katakombe 258. privremeno prenesene kosti Petra i Pavla, da bi se sačuvale od obećaćenja u vrijeme Valerijanova progonstva. Prijenos kostiju se zbio upravo 29. lipnja te godine, pa je tako taj dan postao dan slavlja za čitav kršćanski Rim. Drugi vjeruju da je tu bio domus Petri, pa su se vjernici tu okupljali kada im je to bilo onemogućeno na njegovu grobu. Sigurno je, međutim, da je uz te katakombe vezana vrlo živa pobožnost prema Petru i Pavlu. Godine 1915. pronađen je tamo jedan zid s grafitima koji su zazivali Petra i Pavla, npr. „Petre et Paule, petite pro Victore; Paule et Petre, in mente habete Sozomenum“. Ova se druga postaja obdržavala samo do V. st.

Treća je postaja bila u bazilici Sv. Pavla na Ostijskoj cesti, mjestu njegova mučeništva. Odmah nakon bogoslužja u bazilici Sv. Petra papa bi požurio u baziliku Sv. Pavla, gdje je ponovno slavio misu. Petar i Pavao su bili u jednakoj časti kao osnivači rimske Crkve, bili su poput „dva oka u jednom tijelu“, „dva ključa spasenja“ (Petrova hijerarhijska i Pavlova učiteljska uloga). Njihov je blagdan bio dies bifestus. Međutim, takav način slavlja je očigledno bio za papu prenaporan, pa je od XII. st. papa tek navečer 29. lipnja odlazio u baziliku Sv. Pavla gdje bi praktički ponovio bogoslužje koje je imao u bazilici Sv. Petra: bdijenje, jutarnju i zatim svečanu misu.

Tako se ovaj blagdan u papinskoj liturgiji slavio dva dana.

Ova se svetkovina već od IV. st. slavila u Italiji i Africi. U dosadašnjem (tridentskom) misalu bila je misa bdijenja, danja misa, zavjetna misa sv. Petra, te 30. lipnja misa In commemoratione S. Pauli. Novi misal također donosi misu bdijenja i danju misu. Za zavjetnu se misu uzima misa bdijenja, a dokinuta je misa In commemoratione S. Pauli. Tako je vraćena jedinstvenost ove svetkovine. Čitanja su preuzeta iz dosadašnjeg misala, samo što su dodana dva čitanja iz poslanica Galaćanima i Prve Timoteju. Evanđelja su posvema „petrovska“: u misi bdijenja donosi izjavu Petrovu da ljubi Isusa više nego ostali, a u danjoj misi ispovijesti Petrovu o Kristovu božanstvu i izjavu Kristovu o Petrovu prvenstvu.

Zaključimo na koncu: slaveći svetkovinu apostolskih prvaka, od kojih je „primila početke vjere i bogoslužja“ (zborna molitva), Crkva slavi svoju životnu povezanost s Isusom Kristom, zaglavnim kamenom čitave građevine-Crkve.

Dvan'est apoštola

Isus je izabrao dvanaest učenika i poslao ih da nastave njegovu misiju propovijedanja evanđelja te im je dao vlast nad nečistim duhovima i da liječe svaku bolest i slabost. Pučka tradicija u izrekama, predajama i legendama te molitvama često spominje apostole.

Apostoli su bili *Šimun, zvani Petar, i Andrija, brat njegov; i Jakov, sin Zebedejev, i Ivan, brat njegov; Filip i Bartolomej; Toma i Matej carinik; Jakov Alfejev i Tadej; Šimun Kananaj i Juda Iškariotski, koji ga izda* (Mt 10,2-4). Nakon Jude među apostole je izabran Matija (usp. Dj 1,23-26). Osim sv. Ivana, svi apostoli su doživjeli mučeničku smrt, kako spominje i crkveno-pučka pjesma:

*Dvan'est apostola,
jedanaest mučenika,
deset Božjih zapovijedi,
devet korova anđeoskih,
osam nečistih duhova,
sedam Gospinih žalosti,
šest voda kamen nosi,
pet je rana na Isusu,
četiri su evanđelisti,
tri su tajne,
dvi zapovidi ljubavi,
jedan križ slavni i Bog jedini
koji nas čuva i brani.*

Narodna predaja

Vrlo čest lik u predaji je sveti Petar. U narodu se može čuti izreka *Koštalo ga k'o svetog Petra kajgana!* (ili *Prisjelo mu k'o svetom Petru kajgana!*). Objašnjenje za tu

izreku nalazi se u narodnoj priči. Kada su Isus i sveti Petar hodali zemljom, nakon dugoga hodanja bez hrane i vode naiđu na jednu kuću u kojoj je bila jedna žena. Rekli su joj da dugo hodaju i da su gladni i žedni te ju pitali ima li im što dati. Žena im dadne vode, a za jelo je imala samo nekoliko jaja koja je morala ostaviti mužu kada se umoran i gladan vrati s polja. No, kako su joj se gosti učinili dobri i vidjevši da su iscrpljeni od puta, odluči im napraviti kajganu.

Kada su pojeli, otišli su odmoriti. Isus je legao na krevet, a Petar uz krevet. Kada je čovjek došao kući, čuo što je žena napravila i da sada nema što jesti, pobjesnio je, uzeo štap i ušao u sobu i istukao onoga koji je ležao uz krevet, tj. svetog Petra. Tukao ga je tako da mu se štap slomio pa je izišao vani po novi. Za to vrijeme Isus i Petar zamijene mjesta, da ne tuče samo njega jer je i on jeo kao i sveti Petar - Isus legne uz krevet, a sveti Petar na krevet. Kada se muž vratio, stao je uz krevet i pomisli da neće više tući onoga koji je ležao uz krevet kako ne bi onaj što leži na krevetu prošao nekažnjeno pa ga stane tući. Tako je sveti Petar zbog kajgane dvaput dobio batine.

Apostole spominje i velika Isusova krunica u kojoj se, ovisno o verziji, moli 33 Očenaša, pet Zdravomarija, Vjeronanje, pet puta Slava Ocu, a kod pokojnih Pokoj vječni. Opsežna je i rijetki je kazivači znaju

napamet. Neki kazuju kako su je naučili tek nakon što su nekoliko dana postili, dok je nekima pomagala u najtežim životnim trenucima. Svaki Očenaš i Zdravomarija sadrže otajstvo iz Isusova života – od rođenja do uzlaska k Ocu. Prije molitve Apostolskoga vjerovanja kazuje se *Sastalo se 12 apostola, raširiše vjeru Isusovu po svijetu. Evo ćemo opoštovati Apostolsko vjerovanje*. Osim toga, apostoli se u krunici spominju i u sljedećim trenucima Isusova života:

- *Isus odabra sebi učenike i ostavlja im svoju službu svaku.*
- *Isus bi preobražen na planini kod Tabora pred apostolima, pred Petrom, pred Jakovom i pred Ivanom. Lice mu zasja kao Sunce, a haljine bijele poput snijega.*
- *Isus cjelovom izdan od Jude i mnoštva, uvučen i svezan kao zločinac.*
- *Isus pogleda milostivo na svetog Petra prije nego ga treći put zataji. Opaki Juda izgubi ufanje, sam sebe objesi i osudi zauvijek, a kada se pivac oglasi treći put, Petar se sjeti riječi Isusovih, iziđe van i gorko zaplaka.*
- *Isus se ukaza apostolima, pokaza im najprvo svoje presvete rane, zapovjedi svetom Tomi da mu dotakne presvete rane na prsima iz koje poteče krv i voda na spasenje svega naroda.*
- *Isus poslije svog svetog uskrsnuća na 40 dana zapovjedi apostolima da idu po čitavome svijetu da propovijedaju evanđelje i da krste narod u ime Oca, Sina i Duha Svetoga, a ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.*

O apostolima u stihu

Petra i Ivana spominje i uskrsna pjesma o *trima divama* koje su krenule Isusovu grobu i dok su se mislile kako će skinuti kamen s groba, iziđe malo dijete i kaže da je Isus uskrsnuo, uzašao na nebo i tamo govorio *Petru i Pavlu i bratu Ivanu / da mu dođu sutra rano, / sutra rano u nedilju. / Da će ih napojit' svojom krvi od lozice, / svoga tila od šenice, / rajske rike i vodice.*

Narodno je stvaralaštvo stihovalo razgovor sv. Petra i njegove majke:

Sveti Petar igle kuje,

majka ga ispituje:

„Što će tebi, Petre, igle?”

„Ši' ću torbu.”

„Što će tebi torba?”

„Bra' ću žire.”

„Što će tebi žiri?”

„Rani' ću krmke.”

„Što će tebi krmci?”

„Da' će mi masti.”

„Šta će ti mast?”

„Podmazivat' kola.”

„Šta će ti kola?”

„Gonit' kamen.”

„Šta će ti kamen?”

„Radit' ću crkvu.”

„Šta će ti crkva?”

„Bogu ću se molit'.”

„Šta će ti Bog dat'?”

„Sriću u vriću,

priko praga u kuću.”

Gospin plač spjevan po *Ivanu Anđelistu* spominje apostola Ivana koji je uz Isusa i Mariju u vrijeme Isusove muke:

*Ugledala Gospa Majka,
ugledala Ivu plačna.
Prižalosna, teto moja,
proda Juda meštra svoga
za trideset srebrnjaka.*

Raspet na križu, Isus tješi majku i obraća se Ivanu:

*Oj, Ivane, krsni kume,
evo tebi Majka moja.
Ako plače, utješi je.
Ako padne, podigni je.*

Pučke vjerske pjesme spominju i sv. Petra koji prilazi Gospi koja oplakuje muku svoga Sina. Za blagdan sv. Filipa i Jakova karakterističan je ophod *filipovčica* koje zahvaljuju šumi jer se svako proljeće ponovno zeleni i svojom ljepotom nadahnjuje: *Blago tebi, zelena šumice! / Ti se mladiš svake godinice, / a ja sada i više nikada* (Dragić 2007: 42).

Legende o počecima kršćanstva u Malabaru (Indija) govore da je sv. Toma tamo propovijedao. Tamo je sagradio prvu crkvu, a po njemu se i dio vjernika u Indiji naziva *Tominim kršćanima*. Na planini Kurishumudi nalaze se otisci stopala za koje usmena predaja kaže da pripadaju njemu i da su nastali u trenutku njegove molitve.

U tradiciju je ušao i motiv Judine izdaje, poljupca, ljubavi prema novcu. Narodni su pjesnici s Visa obradili taj motiv:

*Ka' je Juda Boga proda
za trideset srebrnjaka,
juto se je pokajao,
svoga grija pribojao.
Otija je vratit novce,*

*al' i' primit nisu tili
kojima je Boga proda.
Oni njemu besidili:
„Već smo ti ga izmucili,
bicima ga izbicali,
ostrin trnjen okrunili,
sutra ce na krizu visit'!”
Pojde Juda od nji' tuzan,
cilu noc je suze lija,
suze lija, skusi vlasi,
u zoru se obisija
u gomili ispo' smokve.*

Apostole spominju i pučke meteorološke izreke:

- *Nema ljeta bez svetoga Petra* (29. lipnja).
- *Bogu daše nebeske visine, svetom Petru velike vrućine.*
- Ako na Filipa i Jakova (3. svibnja) ili Josipa Radnika (1. svibnja) kiša pada, bit će rodna godina.
- *Jakov* (25. srpnja) *palentu (puru) miša, ako padne kiša.*
- *Vedro Jakovljevo, oštra zima.*
- *Bartulska kiša* (24. kolovoza) *otegne se do kraja kolovoza i ščetu nanosi.*
- *Sveti Bare potira solare.* (Tada počinju kiše, a time završava skupljanje soli u morskim solanama.)
- *Prva sjetva o Mateju* (21. rujna), *druga o Miholju* (29. rujna), *o Lučinu* (Sveti Luka, 18. listopada) *treća.*
- *Sveti Andrija* (30. studenog) *kabanice dili.*
- *Sveti Ivane,* (27. prosinca) *ugrij nam tabane.*

Dvan'est apoštola (...) i prid njimi bili čovo (...) sjajniji od miseca promijenili su povijest čovječanstva pokazujući kako Učitelj bira obične ljude osposobljavajući ih za različite službe.

Ana Papić, <https://www.svjettorijeci.ba>

Mali vjeronaučni leksikon

Otac

Otac, u lat. pater, grč. πατήρ, hebr. אב naziv koji se u mnogim religijama pridaje božanstvu. U mezopotamskim se religijama božansko očinstvo smatralo fizičkim pa se vjerovalo da ljudi, osobito kraljevi, potječu od božanstva. U babilonskom epu Enuma eliš čovjek je stvoren od prolivene krvi boga Kingua.

U grčkoj mitologiji Zeus je „otac bogova i ljudi“, što je Jupiter u rimskoj.

U Starom zavjetu Bog se naziva ocem, ali ne u fizičkom nego u adopcijском smislu; čovjek je Božji posinak, osobito kralj (2 Sam 7,14; Ps 2,7). Bog se također naziva ocem pobožnih ljudi i siromaha.

U Novom zavjetu Bog je Otac Isusa Krista pa ta riječ označuje prisnost između Oca i Sina. Kršćani Boga nazivaju Ocem više kao zajednica nego kao pojedinci, na što upućuje i molitva Očenaš.

Otac (lat. Pater. grč. Πατήρ), u kršćanstvu, prva božanska osoba u Trojstvu. Praizvor božanstva, rađa odvijeka Sina (Riječ). Duh Sveti proizlazi od Oca i Sina (u pravoslavlju po Sinu). U Nicejsko-carigradskom vjerovanju pripisuje mu se stvaranje svijeta (Stvoritelj neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga).

Otajstvo

Otajstvo, misterij, u kršćanstvu, Božji spasenjski naum, očitovan u Isusu Kristu. U tom se smislu govori o vjerskim otajstvima (utjelovljenje, smrt, uskrsnuće, otkupljenje, Božja riječ i sakramenti) ili vjerskim tajnama.

NAŠI POKOJNI

STJEPAN MIRKOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Lužani, 23. lipnja 1992.

DINKO KREŠIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, u službi, Solin, 23. lipnja 2008.

ŽELJKO MARKOVIĆ,

PU ličko - senjska, 25. lipnja 1992.

TOMISLAV ROM,

PU sisačko - moslavačka, Glina, 26. lipnja 1991.

TOMISLAV MARINIĆ,

PU ličko - senjska, Zagreb, 28. lipnja 1993.

MATE ŠIJIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Prokljivani, 29. lipnja 1994.

POČIVALI U MIRU!